

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 124/04-29

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 8. septembra 2004 v senáte zloženom z predsedu Jána Lubyho a zo sudcov Jána Auxta a Juraja Horvátha v konaní o sťažnosti L. G., bytom K., zastúpeného advokátom JUDr. A. T., K., ktorou namietal porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 34 Cb 220/01, za účasti Okresného súdu Košice II, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo L. G. na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 34 Cb 220/01 p o r u š e n é b o l o .

2. Okresnému súdu Košice II p r i k a z u j e , a b y v k o n a n í v e d e n o m p o d sp. zn. 34 Cb 220/01 k o n a l b e z z b y t o č n ý c h p r i e t ' a h o v .

3. L. G. priznáva primerané finančné zadost'učinenie v sume 20 000 Sk (slovom dvadsaťtisíc slovenských korún), ktoré mu je Okresný súd Košice II povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od doručenia tohto nálezu.

4. Okresný súd Košice II je povinný zaplatiť L. G. trovy právneho zastúpenia v sume 9 342 Sk (slovom deväťtisícristoštyridsaťdva slovenských korún) na účet jeho právneho zástupcu advokáta JUDr. A. T., K., do dvoch mesiacov od doručenia tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením sp. zn. IV. ÚS 124/04 zo 16. apríla 2004 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť L. G., bytom K. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Košice II (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 34 Cb 220/01.

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ podal 23. decembra 1999 okresnému súdu žalobu o zaplatenie 75 660 Sk s príslušenstvom. Podľa sťažovateľa napriek tomu, že od podania žaloby okresnému súdu uplynuli viac než 4 roky (ku dňu doručenia sťažnosti ústavnému súdu), nebolo v jeho právnej veci konanie právoplatne skončené.

Sťažovateľ uviedol, že pred podaním sťažnosti ústavnému súdu podal 4. novembra 2003 predsedovi okresného súdu sťažnosť na postup okresného súdu v predmetnej veci, ale ako uvádza v sťažnosti „*Do dnešného dňa som neobdržal odpoveď a ani nebolo vo veci vytýčené pojednávanie*“.

Sťažovateľ sa domáha, aby ústavný súd po predbežnom prerokovaní v konaní o jeho sťažnosti rozhodol týmto nálezom:

„Postupom Okresného súdu Košice II v právnej veci vedenej pred uvedeným súdom pod spisovou značkou 34 Cb 220/01 bolo porušené základné právo L. G. na súdnu ochranu podľa § 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky. Ústavný súd prikazuje Okresnému súdu Košice II, aby vo veci konal. Okresný súd Košice II je povinný zaplatiť L. G. primerané finančné zadosťučinenie vo výške 62 084,- Sk do 2 mesiacov od právoplatnosti tohoto rozhodnutia.“

Predseda okresného súdu podaním sp. zn. Spr 750/04 doručeným ústavnému súdu 27. mája 2004 predložil k prijatej sťažnosti vyjadrenie, v ktorom sa uvádza:

„Zo súdneho spisu vyplýva, že dňa 23. 12. 1999 podal žalobca L. G. na Okresnom súde Košice II žalobu proti žalovanému M. V., bytom v K., o zaplatenie 75.660,- Sk s príslušenstvom. Žaloba bola zapísaná pod sp. zn. 1 Rob 4321/99. Dňa 21. 1. 2000 súd vydal platobný rozkaz, proti ktorému podal dňa 24. 2. 2000 odpor žalovaný.

Uznesením zo dňa 28. 3. 2000 súd vyzval žalovaného na zaplatenie súdneho poplatku za odpor proti platobnému rozkazu. Proti uzneseniu podal žalovaný dňa 25. 4. 2000 odvolanie, dňa 6. 6. 2000 bol spis predložený na rozhodnutie o odvolaní Krajskému súdu v Košiciach. Uznesením z 26. 6. 2000 bolo uznesenie súdu prvého stupňa potvrdené a dňa 7. 7. 2000 bol spis doručený súdu prvého stupňa. Dňa 22. 11. 2000 bol vydaný pokyn na doručenie uznesenia krajského súdu účastníkom konania a dňa 27. 12. 2000 bol spis predložený učtárni súdu na vymáhanie súdneho poplatku za odpor. Dňa 1. 3. 2001 bola vec prevedená do registra Cb a zapísaná pod sp. zn. 34 Cb 220/01 do súdneho oddelenia JUDr. D. P.

Dňa 21. 3. 2001 bolo vo veci nariadené pojednávanie na deň 4. 5. 2001. Po výsluchu účastníkov konania bolo pojednávanie odročené na neurčito za účelom nariadenia znaleckého dokazovania.

Uznesením zo dňa 24. 9. 2002 súd ustanovil vo veci znalca Doc. Ing. Š. O., ktorému uložil podať písomný znalecký posudok v lehote 60 dní od doručenia súdneho spisu.

Zároveň bola žalovanému uložená povinnosť zložiť preddavok na trovy znaleckého dokazovania. Proti povinnosti zložiť preddavok podal dňa 16. 10. 2002 odvolanie žalovaný, dňa 5. 12. 2002 vydal súd opravné uznesenie a dňa 14. 1. 2003 bol spis predložený Krajskému súdu v Košiciach na rozhodnutie o odvolaní žalovaného. Uznesením zo dňa 16. 1. 2003 bolo uznesenie súdu prvého stupňa zrušené vo výroku o povinnosti zložiť preddavok na trovy dokazovania.

Opatrením predsedu okresného súdu zo dňa 31. 1. 2003 bola vec presunutá do súdneho oddelenia JUDr. L. H.

Dňa 23. 10. 2003 bol spis zaslaný ustanovenému znalcovi za účelom vypracovania znaleckého posudku. Dňa 16. 12. 2003 znalec požiadal súd o poskytnutie súčinnosti pri získaní adresy bydliska spolumahiteľky rodinného domu, v ktorom má znalec vykonať ohliadku za účelom podania posudku. Dňa 19. 5. 2004 znalec oznámil, že zvolal stretnutie na mieste ohliadky, na stretnutie sa dostavil iba žalobca, žalovaný sa na stretnutie nedostavil, preto znalec bez vykonania ohliadky nemôže vypracovať znalecký posudok.

Dňa 4. 11. 2003 podal sťažovateľ predsedovi Okresného súdu Košice II sťažnosť na prieťahy v konaní. Predseda okresného súdu listom zo dňa 11. 12. 2003 sp. zn. Spr. 23177/03 upovedomil sťažovateľa podľa § 25 ods. 2 zákona č. 80/1992 Zb. o štátnej správe súdov v znení neskorších predpisov, že jeho sťažnosť nemôže byť vybavená v lehote 2 mesiacov od doručenia orgánu štátnej správny súdu, pretože spis, ktorého sa sťažnosť týka sa od 24. 10. 2003 nachádza u znalca Doc. Ing. Š. O., CSc. a súdny spis je nevyhnutným podkladom pre riadne vybavenie sťažnosti. Po predložení spisu od súdneho znalca predseda súdu listom z 19. 5. 2004 oznámil sťažovateľovi, že jeho sťažnosť na prieťahy v konaní je čiastočne dôvodná, pretože v čase od 4. 5. 2001 do 24. 9. 2002 súd vo veci nevykonával úkon, smerujúci k rozhodnutiu vo veci. V konaní tak vznikli prieťahy, ktoré sú v značnej miere zapríčinené objektívnymi okolnosťami a to vysokým počtom nevybavených a nerozhodnutých vecí v obchodnej sporovej agende. (...)

Predmetom konania je obchodný spor zo zmluvy o dielo. Z doterajšieho priebehu konania vyplýva, že vec je skutkovo zložitá na dokazovanie, čo potvrdzuje aj skutočnosť, že vo veci bolo nariadené znalecké dokazovanie.

Zo súdneho spisu nevyplýva, že by sťažovateľ ovplyvnil dĺžku konania.

Zákonné prekážky postupu konania podľa § 107 a nasl. OSP sa vo veci nevyskytli.

Pokiaľ ide o postup súdu v konaní, v období od nápadu veci dňa 23. 12. 1999 po vykonanie pojednávania vo veci dňa 4. 5. 2001 súd v konaní postupoval bez prietáhov a v tomto období vykonával štandardné úkony súvisiace s vydaním platobného rozkazu, vyrubení súdneho poplatku za podaný odpor a to v lehotách zodpovedajúcich zaťaženiu súdu v agende obchodného rozkazného konania v danom období.

Po odročení pojednávania dňa 4. 5. 2001 na neurčito bol vo veci ustanovený znalec až 24. 9. 2002 a v tomto období súd vo veci nevykonal úkon, smerujúci k rozhodnutiu vo veci. Toto obdobie je možné považovať za prietahy v konaní, tieto však boli spôsobené objektívnymi okolnosťami a to vysokým počtom nevybavených a nerozhodnutých vecí v obchodnej sporovej agende a v súdnom oddelení konajúcej sudkyne, ktorá v tom čase popri agende Cb rozhodovala aj v agende exekučného konania.

Po presunutí veci do oddelenia JUDr. H. bol spis dňa 23. 10. 2003 zaslaný znalcovi na vypracovanie znaleckého posudku. Posudok doposiaľ nebol vypracovaný pre neposkytnutie súčinnosti zo strany žalovaného.

S ohľadom na uvedené skutočnosti sme toho názoru, že v konaní Okresného súdu Košice II sp. zn. 34 Cb 220/01 došlo k prietahom v období od 4. 5. 2001 do 24. 9. 2002. Posúdenie, či tieto prietahy boli zbytočné, ponechávame na rozhodnutie Ústavnému súdu Slovenskej republiky. V ostatnej časti navrhujeme, aby ústavný súd ústavnej sťažnosti nevyhovel.“

Podaním doručeným ústavnému súdu 2. júna 2004 sa právny zástupca sťažovateľa vyjadril k stanovisku predsedu okresného súdu takto:

„Podľa stanoviska Okresného súdu Košice II došlo v období od 04. 05. 2001 do 24. 09. 2002 k prietahom v konaní Okresného súdu Košice II sp. zn. 34 Cb 220/01. Tieto prietahy sa snaží súd ospravedlniť objektívnymi okolnosťami a to vysokým počtom nevybavených a nerozhodnutých vecí v obchodnej agende a v súdnom oddelení konajúcej sudkyne, ktorá v tom čase popri agende Cb rozhodovala aj v agende exekučného konania. Máme za to, že je povinnosťou súdu ale i sudcu zorganizovať prácu tak, aby bola možná realizácia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy SR. Vysoký počet nevybavených a nerozhodnutých vecí v obchodnej sporovej

agende a v súdnom oddelení konajúcej sudkyne, ktorá popri agende Cb rozhodovala aj v agende exekučného konania nie je možné považovať za okolnosť, ktorá by zbavovala súd Ústavou SR uloženou povinnosťou postupovať v konaní tak, aby bol čo najskôr odstránený stav právnej neistoty, v ktorom sa nachádza ten, kto sa domáha rozhodnutia súdu.

Aj v čase od 31. 01. 2003, t. j. od presunutia veci do súdneho oddelenia JUDr. L. H., do 23. 10. 2003, kedy bol podľa vyjadrenia Okresného súdu Košice II spis zaslaný znalcovi, vznikli podľa nášho názoru zbytočné prietahy v konaní, nakoľko obdobie takmer 10 mesiacov nezodpovedá náročnosti úkonu - zaslaniu spisu znalcovi.

Skutočnosť, že znalecký posudok doposiaľ nebol vypracovaný odôvodňuje súd neposkytnutím súčinnosti zo strany žalovaného. Nesplnenie povinnosti žalovaného uloženej mu uznesením Okresného súdu Košice II, sp. zn. 34 Cb 220/01 zo dňa 24. 09. 2002, konkrétne povinnosti poskytnúť znalcovi potrebnú súčinnosť má možnosť konajúci súd sankcionovať podľa § 53 OSP.“

Prehľad úkonov okresného súdu ním vykonaných v posudzovanom konaní uvedený v písomnom vyjadrení predsedu okresného súdu sa zhoduje s tým, čo vyplýva zo zistení ústavného súdu. Pri celkovom posúdení, či došlo k zbytočným prietahom v konaní, však ústavný súd prihliadol na celý obsah predloženého spisu a bral do úvahy všetky okolnosti, ktoré z neho vyplývali.

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, ktorej prerokovanie na ústnom pojednávaní - vzhľadom na povahu predmetu posúdenia, ktorá je určená povahou tohto základného práva - inak ústavný súd nepovažuje za vhodný ani za nevyhnutný procesný prostriedok na zistenie skutočností potrebných na meritórne rozhodnutie vo veci, t. j. rozhodnutie o tom, či namietaným postupom súdu bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov (I. ÚS 113/03).

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľ sa svojou sťažnosťou domáhal vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého „Každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov...“.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou „Odstránenie stavu právnej neistoty je podstatou, účelom a cieľom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov“ (napr. IV. ÚS 27/03), pričom „tento účel možno dosiahnuť zásadne až právoplatným rozhodnutím. Nepostačuje, že štátny orgán vo veci koná“ (II. ÚS 157/02, I. ÚS 76/03). K vytvoreniu „stavu právnej istoty preto dochádza až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu“ (napr. III. ÚS 192/03).

Preto je základnou povinnosťou súdu a sudcu zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého akonáhle sa konanie začalo, postupuje v ňom súd zásadne bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Sudca je podľa § 117 ods. 1 OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (II. ÚS 813/00, I. ÚS 41/02, III. ÚS 142/03) ústavný súd zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu.

1. Ústavný súd z vyžiadaného súdneho spisu okresného súdu zistil, že predmetom konania je nárok sťažovateľa na zaplatenie 75 660 Sk z titulu doplatenia ceny za dielo dohodnutej v zmluve o dielo. Z obsahu súdneho spisu, z vyjadrení sťažovateľa a okresného súdu ústavný súd nezistil žiadnu skutočnosť svedčiacu o právnej zložitosti veci, ale po skutkovej stránke možno konštatovať, že v danom prípade ide o vec skutkovo zložitú, vyžadujúcu si vykonanie rozsiahlejšieho dokazovania (potreba nariadenia znaleckého dokazovania, ktorého realizácia, resp. zabezpečenie mali tiež vplyv na celkovú dĺžku konania). Aj predseda okresného súdu vo svojom vyjadrení konštatuje, že *„vec je skutkovo zložitá na dokazovanie, čo potvrdzuje aj skutočnosť, že vo veci bolo nariadené znalecké dokazovanie“*. Spomínaná skutková zložitosť veci však nemôže ospravedlniť nečinnosť okresného súdu v konaní o žalobe sťažovateľa.

2. Správanie sťažovateľa ako účastníka konania je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Ústavný súd hodnotí jeho správanie ako aktívne a súčinnosť. Po celú dobu konania bol zastúpený kvalifikovaným právnym zástupcom, na uskutočnenom pojednávaní sa zúčastnil, potrebnú súčinnosť ustanovenému súdnemu znalcovi poskytol. V správaní sťažovateľa teda ústavný súd nezistil žiadne skutočnosti, ktoré by boli spôsobili závažnejšie spomalenie postupu okresného súdu v predmetnom konaní. Aj okresný súd vo svojom vyjadrení hodnotí správanie sťažovateľa ako také, ktoré neovplyvnilo doterajšiu dĺžku konania.

3. Použitím posledného kritéria, ktorým ústavný súd zisťoval existenciu zbytočných priet'ahov v napadnutom konaní, bol postup okresného súdu.

Ústavný súd zistil, že od podania žaloby okresnému súdu v decembri 1999 do nariadenia termínu pojednávania v marci 2001 vykonával okresný súd štandardné úkony súvisiace s vydaním platobného rozkazu, vyrubení súdneho poplatku za podaný odpor, s predložením spisu Krajskému súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) z dôvodu odporcovho odvolania proti uzneseniu okresného súdu č. k. 1 Rob 4321/99-13, ktorým bol vyzvaný na zaplatenie súdneho poplatku a doručovaním potvrdzujúceho uznesenia krajského súdu č. k. 1 Cob 78/00-19 účastníkom konania.

Ústavný súd konštatuje, že od podania odporu proti platobnému rozkazu č. k. 1 Rob 4321/99-13 (24. februára 2000) do preradenia veci do registra Cb (1. marca 2001) uplynul neprimerane dlhý čas aj napriek tomu, že spis bol počas tohto obdobia z dôvodu odporcovho odvolania proti uzneseniu okresného súdu č. k. 1 Rob 4321/99-15, ktorým bol vyzvaný na zaplatenie súdneho poplatku za podaný odpor, predložený krajskému súdu a po doručení potvrdzujúceho uznesenia krajského súdu č. k. 4 Cob 78/00-19 okresnému súdu (7. júla 2000) tento doručoval vyššie citované uznesenie krajského súdu účastníkom konania.

Dňa 4. mája 2001 sa uskutočnilo na okresnom súde pojednávanie vo veci, ktoré bolo odročené na neurčito s tým, že bude ustanovený znalec z odboru stavebníctva na posúdenie kvality diela. Od uvedeného úkonu ústavný súd zistil 2 významné obdobia nečinnosti v postupe okresného súdu, ktoré mali vplyv na doterajšiu dĺžku sťažnosťou napadnutého konania, keď okresný súd nevykonával žiaden procesný úkon smerujúci k odstráneniu právnej neistoty sťažovateľa bez existencie zákonnej prekážky v zmysle § 107 a nasl. OSP. Uvedené obdobia úplnej nečinnosti okresného súdu trvali:

- od 4. mája 2001, keď sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito s tým, že bude ustanovený znalec z odboru stavebníctva na posúdenie kvality diela,

do 24. septembra 2002, keď okresný súd uznesením č. k. 34 Cb 220/01-30 ustanovil súdneho znalca (t. j. vyše 16 mesiacov),

- od 14. februára 2003, keď dal okresný súd doručovať uznesenie krajského súdu č. k. 3 Cob 6/03-42 zo 16. januára 2003 žalovanému, do 4. septembra 2003, keď dal okresný súd doručovať súdnemu znalcovi uznesenie okresného súdu sp. zn. 34 Cb 220/01 o nariadení znaleckého dokazovania (t. j. takmer 7 mesiacov).

Obdobie od 23. októbra 2003, keď dal okresný súd doručovať súdny spis sp. zn. 34 Cb 220/01 súdnemu znalcovi, do dňa vydania rozhodnutia ústavného súdu (8. septembra 2004) sa vyznačuje neefektívnou činnosťou okresného súdu.

To, že v uvedených obdobiach ide o prietahy v konaní, uznal aj predseda okresného súdu vo vyjadrení k sťažnosti, keď uvádza, že: *„Po odročení pojednávania dňa 4. 5. 2001 na neurčito bol vo veci ustanovený znalec až 24. 9. 2002 a v tomto období súd vo veci nevykonal úkon, smerujúci k rozhodnutiu vo veci. Toto obdobie je možné považovať za prietahy v konaní...“*, a ďalej konštatuje: *„Po presunutí veci do oddelenia JUDr. H. bol spis dňa 23. 10. 2003 zaslaný znalcovi na vypracovanie znaleckého posudku. Posudok doposiaľ (k 20. máju 2004, keď bolo vyjadrenie písané, pozn. ústavného súdu) nebol vypracovaný pre neposkytnutie súčinnosti zo strany žalovaného.“*

Z predloženého spisu okresného súdu ústavný súd zistil, že okresný súd neprijal žiadne opatrenia za účelom zabezpečenia včasného vypracovania znaleckého posudku. Súdny spis sp. zn. 34 Cb 220/01 bol doručený súdnemu znalcovi koncom októbra 2003. Okresný súd uložil súdnemu znalcovi vypracovať znalecký posudok v lehote 60 dní odo dňa doručenia súdneho spisu. Súdny znalec listom doručeným okresnému súdu 19. mája 2004, t. j. po viac ako pol roku od doručenia predmetného súdneho spisu, oznámil okresnému súdu, že 10. mája 2004 zvolal stretnutie za účelom ohliadky domu žalovaného, na ktoré sa žalovaný nedostavil. Súčasne žiadal okresný súd o súčinnosť pri hľadaní kontaktnej adresy spolumajiteľky predmetného domu.

O prieťahoch v súdnom konaní možno podľa právneho názoru ústavného súdu hovoriť aj vtedy, ak súd vôbec nevyužije tie procesné alebo iné prostriedky, účelom ktorých je zabezpečenie nielen účinnej, ale tiež „rýchlej“ ochrany práv účastníkov súdneho konania, prípadne ak k ich použitiu siahne vtedy, keď je ich skutočný príspevok (účinnok) k dosiahnutiu tohto účelu súdneho konania vylúčený, prípadne je značne minimalizovaný (III. ÚS 174/02).

Všeobecný súd vzhľadom na jeho povinnosť organizovať svoj procesný postup v súdnom konaní tak, aby sa čo najskôr odstránil ten stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa naň fyzická alebo právnická osoba obrátila so žiadosťou o rozhodnutie, zodpovedá za adekvátne a účelné využitie procesných prostriedkov, ktoré mu na tento účel zákon zveruje (vrátane poriadkových opatrení v zmysle § 53 OSP), aj vo vzťahu k súdnemu znalcovi. Všeobecný súd v tomto zmysle v rozsahu svojej právomoci nesie zodpovednosť aj za zabezpečenie efektívneho postupu znalca (III. ÚS 174/02).

Vyššie uvedený postup okresného súdu, keď nevyužil procesné prostriedky, ktoré mu poskytuje Občiansky súdny poriadok na zabezpečenie včasného vypracovania znaleckého posudku, nesvedčí o tom, že by svoju činnosť organizoval v súlade s povinnosťou uloženou mu § 100 ods. 1 OSP tak, aby bola vec čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Zhrňujúc uvedené ústavný súd konštatuje, že z celkovej doby trvania posudzovaného konania (t. j. 4 roky a 8 mesiacov) v ňom dochádzalo počas obdobia takmer 2 a trištvrte roka k zbytočným prieťahom v konaní v dôsledku nečinnosti okresného súdu, resp. jeho neefektívnej činnosti.

Na základe toho dospel ústavný súd k názoru, že doterajším postupom okresného súdu v konaní, ktoré je na ňom vedené pod sp. zn. 34 Cb 220/01, došlo k zbytočným prieťahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

Argumenty predsedu okresného súdu súvisiace s „*vysokým počtom nevybavených a nerozhodnutých vecí v obchodnej sporovej agende*“ ústavný súd vzhľadom na svoju ustálenú judikatúru (napr. II. ÚS 61/03, IV. ÚS 137/04) neakceptoval.

Pretože ústavný súd zistil porušenie základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy okresným súdom, prikázal mu, aby vo veci konal bez zbytočných prietáhov a odstránil tak stav právnej neistoty, v ktorej sa nachádza sťažovateľ domáhajúci sa rozhodnutia súdu vo svojej veci.

III.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy „Ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie“.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde „Ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha“. Podľa ods. 5 citovaného zákonného ustanovenia ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Sťažovateľ v sťažnosti žiadal aj o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia vo výške 62 084 Sk, čo podľa sťažovateľa „*predstavuje 20 % ročný úrok od 24. 12. 1999, t. j. odo dňa nasledujúceho po podaní žaloby na Okresný súd Košice II do 28. 01. 2004 (deň napísania ústavnej sťažnosti, pozn. ústavného súdu) zo sumy 75 660,- Sk*“, ktoré zdôvodnil tým, že: „*Cítim sa byť ukrátený na svojich právach nezákonným postupom Okresného súdu Košice II, nakoľko súd po dobu takmer 16 mesiacov nevykonal žiaden úkon, ktorý by smeroval k rozhodnutiu vo veci samej. Postupom súdu, resp. jeho nekonaním bol predlžovaný môj stav právnej neistoty...*“.

Podľa názoru ústavného súdu prichádza v tomto prípade do úvahy priznanie primeraného finančného zadosťučinenia.

Pri určení výšky primeraného finančného zadosťučinenia nemohol ústavný súd vychádzať z výšky vymáhanej sumy, tak ako to požadoval sťažovateľ, ale zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Vzhľadom na celkovú dĺžku konania okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 34 Cb 220/01, berúc do úvahy konkrétne okolnosti prípadu, ako aj skutočnosť, že samotný sťažovateľ v sťažnosti uvádza, že je ukrátený na svojich právach postupom okresného súdu, „*nakoľko súd po dobu takmer 16 mesiacov nevykonal žiaden úkon, ktorý by smeroval k rozhodnutiu vo veci samej*“, ústavný súd považoval priznanie sumy 20 000 Sk za primerané finančné zadosťučinenie podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 31a zákona o ústavnom súde a § 151 OSP ústavný súd rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v dôsledku právneho zastúpenia pred ústavným súdom advokátom JUDr. A. T., uplatnených v podaní doručenom ústavnému súdu 2. júna 2004. Ústavný súd priznal úhradu za dva úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia a vyjadrenie k sťažnosti) v súlade s § 1 ods. 3, § 13 ods. 8, § 16 ods. 1 písm. a) a c) a § 25 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 163/2002 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (ďalej len „vyhláška“). Ústavný súd pri priznaní trov konania vychádzal z výšky priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2003, ktorá bola 13 602 Sk. Úhrada bola priznaná v celkovej výške 9 342 Sk (odmena za 1 úkon právnej služby vo výške 4 534 Sk) a 2 x 136 Sk režijný paušál (§ 19 vyhlášky).

Nárok na úhradu úkonu právnej služby spočívajúceho v ďalšej porade s klientom ústavný súd nepriznal. Podľa názoru ústavného súdu mohol právny zástupca už na prvej

porade s klientom (ktorá je súčasťou prevzatia a prípravy právneho zastúpenia a za ktorú bola právnenému zástupcovi odmena priznaná) zistiť právne relevantné skutočnosti potrebné na napísanie vyjadrenia k stanovisku predsedu okresného súdu.

Úhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 8. septembra 2004